

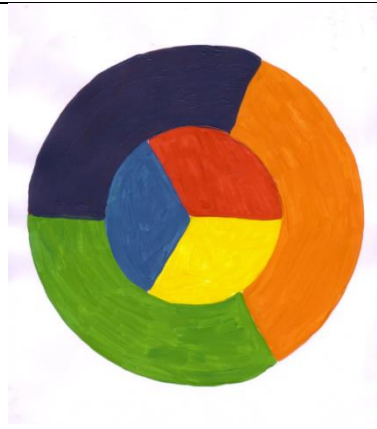
aan de slag met Verkuno

Lesbrief: “De Toverboom” groepen 5/6 Noordenveld

<p>Lesdoelen algemeen SLO</p>	<p>Kerdoelen 54 De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren 55 De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren</p> <p>Algemeen Bespreking van de plannen: wat ga je maken en hoe ga je dat maken? Bespreking van het eigen product en werkproces en dat van groepsgenoten. Bespreking van eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars. Respect en waardering tonen voor het werk en de zienswijze van anderen</p>
<p>Lesdoelen deze lessen Link met “Verkuno op reis”</p>	<p>Doel: Spelen en ontdekken met kleuren, vormen, patronen en contrasten.</p> <p>Thema: beeldende kunst, kinderen komen in aanraking met nieuwe elementen waar beeld een specifieke rol heeft.</p> <p>Beeldaspecten: door te reflecteren op eigen werk en dat van je klasgenootjes wordt zichtbaar wat allemaal nog meer mogelijk is, b.v. dat patronen met allerlei vormen en afbeeldingen kunnen worden gemaakt, maar ook een stippenpatroon mogelijk is (bloemetjesbehang is ook een patroon). Het ontdekken van kleuren die elkaar versterken door kleurcontrast. Het contrast van hoekige en ronde vormen.</p>

	<p>Materiaal/techniek: schilderen en knippen van organische vormen en hoekige vormen.</p> <p>procesmatig werken: oriënteren, onderzoeken, uitvoeren en reflecteren, de leerling als kunstenaar.</p>
	De leerkracht stelt zich coachend op, het onderzoek en ontdekken van de leerling staat centraal.
Tijd	<p>Drie lessen van 50 minuten waarin leerlingen een eigen kleurenschijf maken, hun lievelingskleur leren mengen en de contrastkleur die daarbij hoort. Het maken van patronen en het knippen van hoekige en organische vormen voor de “De toverboom.”</p> <p>De lessen kunnen eventueel worden samengevoegd, maar dan zijn er drie haardrogers nodig om de acrylverf sneller te laten drogen. Indien de lessen opeenvolgend worden gegeven, is het wenselijk dat er niet teveel tijd tussen de lessen zit.</p>
Materialen	<p>Stevig papier en acrylverf in rood, blauw, geel, wit en zwart.</p> <p>Scharen en kwasten in diverse maten.</p> <p>(Plek voor de Toverboom bepalen: Op een groot karton, op een raam.) Op een raam werkt het heel goed.</p> <p>Film Procesmatig werken met Yvonne Dollee</p>
<p>Les 1</p> <p>”Probeer je lievelingskleur te maken”.</p> <p>50 min</p>	<p>Opdracht voorafgaand aan les 1:</p> <p>“Kom morgen op school met iets aan waarin je lievelingskleur zit”.</p> <p>Organisatie/materialen/gereedschappen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Filmpje <i>Procesmatig werken Yvonne Dollee</i> klaar zetten - Stevig papier en acrylverf in rood, blauw, geel, zwart en wit+ kwasten in diverse maten. <p>Doel van de les:</p> <p>Leren onderscheiden van primaire en secundaire kleuren. Welke kleuren zijn sterk in hun contrast en welke niet zo. Ontdekken dat dat niets te maken heeft met het mooi of lelijk vinden.</p>

<p>Inleiding oriëntatie 15 min</p>	<p>1. Filmpje procesmatig werken Yvonne Dollee (7 min.)</p> <p>Inhoud van de film: De sfeer van het atelier wordt in beeld vastgelegd. Je ziet haar aan het werk met schaar en gekleurd papier om een compositie in een schilderij uit te proberen. Ze onderzoekt daarbij hoever je kunt gaan met contrasten in kleuren, vormen en het toepassen van patronen. Tot slot vertelt ze wanneer een schilderij haar een 'feelgoodgevoel' geeft.</p> <p>Filmpje nabespreken: Is een schilderij in één keer klaar? Nee, eerst wordt er vooral gespeeld met kleuren en vormen om een idee weer te geven. Ze let op contrasten, b.v. hoe plantachtige vormen extra opvallen tussen hoekige vormen. Welke kleuren elkaar versterken en waar patronen spannend kunnen werken. Tussendoor moet er veel worden gekeken. Hoe onderzoekt de kunstenaar wat er beter zou kunnen werken? Met losse stukjes gekleurd papier in een bepaalde vorm kun je onderzoeken wat beter werkt. Je moet je eigen gevoel daarbij durven volgen. Wanneer is het schilderij klaar?</p> <p>2. A. Klassengesprek over de gekozen kleuren in de kleding van de kinderen. Waarom heb je die kleur gekozen? Wat voel je daarbij? Welke andere kleur staat er mooi bij?</p> <p>2. B. Introductie van de kleurenschijf met begrippen als: Primaire en secundaire kleuren. Sterke contrasten in kleur: blauw tegenover oranje, rood tegenover groen en geel tegenover paars.</p> <p>In groepjes van 2 á 3 l.l. bespreken waar zit jouw kleur in de schijf? Hoe zou je hem kunnen maken als je alleen rood, blauw en geel hebt? Wat krijg je als je rood met geel mengt? Wat als je blauw met geel mengt? Hoe krijg je paars? Om een lichtere kleur te krijgen kun je een beetje witte verf toevoegen.</p>
---	---

Steunmateriaal voor de leerkracht (Zie ook kleurencirkel en werkblad aan het eind van de lesbrief).

Kern
30 min

**oriënteren
onderzoeken**

Opdracht 1: Meng je eigen lievelingskleur. De lievelingskleuren van alle kinderen komen in de toverboom te hangen.

Nodig: Stevig A4 papier, potlood, grotere en kleinere ronde vormen rond om te trekken of een passer + schaar.
verf: rood, blauw en geel, zwart en wit. Kwasten en bordjes om te mengen.

Kijk eerst goed naar de kleurencirkel als je je lievelingskleur gaat maken! (Kleurencirkel hangt op het bord.)

- Ga nu je lievelingskleur proberen te maken op een klein stukje papier. Misschien heb je wat witte verf nodig voor de hele lichte kleuren.
- Neem niet teveel verf bij het uitproberen.
- Heb je de juiste kleur gevonden, verf dan een groot en klein blad in die kleur.
- Schat in hoeveel verf je daarvoor nodig hebt.

Opdracht 2: Verf een groot vel in de sterkste contrastkleur die je bij je lievelingskleur kunt vinden.

- Kijk nog even wat ook alweer een contrastkleur is aan de hand van je kleurencirkel.
- Maak eerst weer een proefje op een klein stukje papier.
- Vergelijk de contrastkleur steeds met je lievelingskleur en kijk heel goed!
- De kleuren moeten elkaar versterken, ze zijn samen sterker dan ieder apart.

	<p>Opdracht 3: De snelle onderzoekers kunnen hun eigen kleurencirkel maken.</p> <p><i>Vraag de kinderen om steeds hun naam aan de achterkant van hun werkstuk te zetten</i></p>
<p>Afsluiting 5 min. reflecteren</p>	<p>Laat alle werkstukken op een grote tafel leggen. Ga dit met alle kinderen eromheen met aandacht bekijken.</p> <p>Bespreek de resultaten van de werkstukken aan de hand van de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lijken alle blauwe bladen precies hetzelfde? - Hoe kan het dat er kleine verschillen zijn? - Wat doet het mengen met witte verf? - Versterken kleuren elkaar en hoe komt dat? Heeft dat te maken met mooi of lelijk vinden? (Nee, het is de plaats in de kleurencirkel, die dat bepaalt.)Laat kinderen contrastkleuren bij elkaar zoeken en neerleggen. <p><i>(Zie les 2: Bepaal wanneer je de kinderen het best de opdracht kunt geven voorafgaand aan les 2)</i></p>

<p>Les 2</p> <p>“Patronen en kleuren” 50 min</p>	<p>Voorafgaand aan les 2: “Probeer thuis uit te vinden wat een patroon is en neem een voorbeeld mee”.</p> <p>Organisatie/materialen/gereedschappen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijdschriften, scharen en acrylverf in rood, blauw, geel, wit en zwart + kwasten in diverse maten. <p>Doel van de les: Ontdekken dat alles wat je regelmatig laat terugkeren een patroon kan zijn. Strepen, stippen, bloemenbehang, vechtende ridders, enz.</p>
<p>Inleiding 20 min</p>	<p><i>Klassengesprek over de meegenomen patronen:</i></p>

<p>taalontwikkeling visualiseren oriënteren</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wat betekent het woord patroon eigenlijk? Iets dat regelmatig voorkomt. Herhaling van precies hetzelfde. - Laat een aantal kinderen hun keuze toelichten, waarom ze hun patroon kozen. Heeft dat met mooi of lelijk te maken? Wat is het precies dat hun aanspreekt. Kan een 'lelijk' patroon ook iets met je doen? <p>Opdracht: Laat naar patronen zoeken in de tijdschriften. Zoek drie patronen, die zoveel mogelijk van elkaar verschillen. Laat alle uitgeknipte patronen bij elkaar op een grote tafel leggen.</p> <p>Nabespreking met alle kinderen rondom de tafel: Vraag bij de kinderen na wat de keuze van hun patroon bepaalde. Vraag tot slot of een tafel met snippers papier ook een patroon kan zijn.</p>
<p>Kern 20 min oriënteren onderzoeken</p>	<p>Opdracht 1: Maak een patroon met alleen zwart op een wit vel papier. Nodig: zwarte en witte verf en grote en kleine kwasten, potloden en vetkrijt in zwart en wit. Verder wit en gekleurd A4 papier. (b.v. rood, geel en groen)</p> <p>Korte nabespreking: Zijn er duidelijke of minder duidelijke patronen? Is alleen zwart wit voldoende voor een patroon? Zou je een kleur willen toevoegen?</p> <p>Opdracht 2: Ga nu experimenteren met patronen op wit en gekleurd papier.</p> <p>Opdracht 3: Pak nu je grote vel papier met je lievelingskleur en maak er eerst een patroon in één kleur op. Doe hetzelfde bij je papier met de contrastkleur. Kijk goed naar het effect en besluit dan of je meer kleuren gaat toevoegen.</p> <p>Houd je kleine vel met je lievelingskleur erop zonder patroon. <i>Dat is later nodig bij het maken van de "Toverboom".</i></p> <p>Zorg steeds dat je naam aan de achterkant staat! Alle werkstukken zijn nodig voor de grote Toverboom!</p>
<p>Afsluiting tweede les 10 min</p>	<p>Bespreek de resultaten van de werkstukken:</p>

Reflectie	<ul style="list-style-type: none">- Wat is een duidelijk patroon?- wordt het patroon minder duidelijk als de onderdelen niet regelmatig liggen?- Wat doet de afstand tussen de verschillende onderdelen?- Wat werkt voor jou goed en waarom?- <p><i>Bewaar al je werkstukken goed! Je kunt alles straks gebruiken voor de Toverboom.</i></p>
------------------	---

<p>3 Les</p> <p>“Het maken van de Toverboom” 50 min</p>	<p>Opnieuw de film vertonen</p> <p>Organisatie/materialen/gereedschappen: Scharen en lijm, grote vellen bruin en zwart papier en natuurlijk alle voorafgaande werkstukken van de leerlingen. Voldoende plek om de toverboom eerst voor proef los neer te leggen.</p> <p>Doel van de les: Samenwerking door het maken van een gezamenlijk werkstuk ‘De Toverboom’</p> <p>Voorafgaand aan de les: Plek bepalen voor de ‘Toverboom’. Mogelijkheden o.a. op een raam, op een deur of een muur? Eventueel op en losstaande dunne plaat multiplex.</p>
<p>Inleiding 15 min oriënteren</p>	<p>Klassengesprek over wat een toverboom kan zijn. Noem eventueel de “Weeping Willow” uit de Harry Potter boeken om het gesprek op gang te brengen.</p> <p>Film atelier vertonen. Let nu vooral op gebruik van kleuren, vormen, contrasten en patronen.</p> <p>Nabespreking: Waar zouden we op kunnen letten bij het maken van een ‘Toverboom’?</p> <p>1^e Voor de stam? 2^e Voor de takken? 3^e Voor wat eraan de takken kan hangen?</p>
<p>Kern 30 min oriënteren onderzoeken verbeelden samenwerken</p>	<p>De uitvoering van het project Toverboom:</p> <p>Op een groot vel papier of direct op het raam. Eventueel meerdere toverbomen op ramen of papieren. (Hangt van de groepsgrootte af.) Het vastplakken kan steeds door drie of vier kinderen gebeuren. (regelmatig wisselen van deze groep)</p> <p>Materialen: Scharen, lijm, kneedgom, gekleurd papier voor de stam en takken. Groot vel of meerdere vellen voor één of twee toverbomen.</p> <p>Opdracht: Bespreek het concept boom en dan wat een Toverboom kan zijn. Vraag dan: “Wat wil jij in de Toverboom wil hangen?” Knip of scheur nu vormen uit je gemaakte werk. (bladeren, bloemen, vruchten). De resultaten kunnen direct in de boom worden gehangen</p>

	<p>in samenwerking met de “plakkers”. Het idee van een boom moet wel herkenbaar blijven.</p> <p>Kies tweemaal een moment om met de hele groep de vorderingen van de toverboom te bekijken en eventueel de aanpak bij te stellen. De leidende vraag kan zijn : Is het al een toverboom? Welke veranderingen kunnen er nodig zijn om het idee van Toverboom nog duidelijker te maken?</p> <p>Aan de slag!</p>
<p>Afsluiting derde les 5 min Reflectie</p>	<p><i>Reflectie op ervaringen, werkproces, samenwerken, eindproduct.</i></p> <p>Voorbeeld van vragen die de leerkracht kan stellen: “Wat vinden we: Is het een echte Toverboom geworden? Waarom?” “Wat vond je leuk, wat moeilijk aan het samenwerken?” “Wat heb je er voor jezelf van geleerd?” “Wat vind je van het samen maken van een Toverboom?”</p> <p><i>Nu eerst een foto van de Toverboom!</i></p> <p><i>En waar moet de Toverboom komen zodat iedereen hem kan zien?</i></p>

